
Errenteriako Emakumeen Etxea: politika egiteko beste modu bat eraikitzen



Gogoeta-gunearen 3. bilera, urriak 1.

Bada autore bat asko gustatzen zaidana, gobernantza-gaietan eta politika publikoetan aditua bera, esaten duena politika publikoetan herritarren partaidetzaz baino, koprodukzioaz hitz egin beharko genukeela¹.

Aizpea Otaegi Mitxelena

Koprodukzioak biren edo gehiagoren artean sortzea edo eraikitzea esan nahi du eta, kasu honetan, koprodukzioa diogunean, herritarrek eta administrazioak elkarrekin bilatutako soluzioez edo egindako proposamenez ariko ginateke. Errenteriako Emakumeen Etxea iruditzen zait politiken koprodukzioaren adibide on bat.

Emakumeen Etxea, proiektu berria da eta ez da. Alegia, 2016. urtean zehar egin dugu egitasmoa definitzeko prozesua eta herrikide askori irudituko zaio proiektu berria. Baina Emakumeen Etxea, emakumeentzako espazio propioaren aldarrikapen gisa, mugimendu feministaren aspaldiko aldarrikapena da eta herri honetan modu parte-hartzailean landu diren bi udal berdin-

¹ Ikus Joan Subirats-i egindako elkarrizketa http://www.eldiario.es/norte/euskadi/gran-problema-Espana-educacion-cero_0_446905621.html



Beste Emakumeen Etxerako esperientziak ezagutzeko jardunaldiak, Azpeitia, Donostia eta Ondarroa. Urriak 1.

tasun-planetan modu batera edo bestera jasota egon da horrelako ekimen baten beharra. Aspaldiko eskaera izanik, beraz, orain iritsi zaio momentua.

Mari Luz Estabek argitaratu duen azken liburuan² dio Emakumeen Etxeak ere badirela tokian tokiko emakumeen elkarteek egindako lanaren aitortzarako lekuak. Izan ere, mugimendu feministaren aldarrikapena izan denak dagoenerako hainbat herritan izan du bere isla. Egun, Emakumeen Etxeak hainbat herritan daude eta sare bat ere antolatu dute. Emakumeen Etxeen Sarean une honetan zortzi etxe daude: Arrasateko Emakumeen Txokoa, Azpeitiko Emakumeen Txokoa, Basauriko Marienea, Donostiako Emakumeen Etxea, Durangoko Andragunea, Eibarko Andretxea, Ermuko Emakumeen Topalekua eta Ondarroako Etxelila. Gure inguruan, Hernani ere ari da gure antzerako martxan, Emakumeen Etxea definitu eta martxan jartzeko lanetan.

Estebanen iritziz, *“azken aldian, funtsezko hiru eremu iraunkor daude feminismoan ekintza espezifikokoak bideratzeaz gain mota askotako emakumeen (eta gizon bartzuen) bilgune gisa dihardutenak, eta aukera ematen dutenak ezagutza eta ekintzailtza uztartzeko, modu*

asko eta interesgarrietan”. Horien artean aipatzen ditu, hain juxtu, Emakumeen Etxeak. Eta ezberdinak diren emakumeen arteko harremanak askoz ere zabalagoak eta askotarikoagoak izan daitezten abagunea eskaintzeaz gainera, Estebanek beste bertute bat ere aitortzen die Emakumeen Etxeei, feminismoaren beste eremu batzuetan hankamotzago ikusten duena: oro har, harremanak horizontalagoak izateko joera.

Beraz, eskaera edo aldarrikapena ez da berria, dagoenerako hainbat Etxe daude eta ibilbide bat egina dute gure inguruan eta, gainera, aitortzen zaie egungo feminismoak dituen erronkak bideratzeko aukera eskain dezaketela.

Gure herrira etorrita, mugimendu feministaren eskaera historiko horri erantzuteko baldintza materialak orain hezurramitu dira, hiru elementu garrantzitsu uztartuta: Udala hainbat baliabide jarri eta egitasmoa aurrera eramateko prest agertu da; Berdintasunerako Kontseiluak proiektua definitzeko lanerako markoa zehaztu du; eta, herri honetako emakumeek eta emakume-elkarteek, eta eskualdeko beste hainbat, lanari ekin diogu.

² Esteban, Mariluz (2017) Feminismoa eta politikaren eraldaketak. *Lisipe bilduma*. Susa.



Hausnarketa prozesuaren 1go bilera, uztailak 6, Merkatuzarrean.

Emakumeen Etxea definitzeko prozesuak hainbat lanketa egin beharra eskatzen zuen, hainbat galdera mahai gainean jarri eta horiei erantzun adostuak emateko ariketa egitea. Besteak beste, honelako galderen aurrean jarri gara: *nolako Emakumeen Etxea nahi dugu? Zertarako? Zer eratako ekimenak egiteko? Zein ezaugarri fisiko behar ditu? Erabiltzaile eta bertako kide nortzuk izango dira? Zein nolako erabilerak ahalbidetuko ditu? Etxeari udalak eta emakumeek zein ekarpen egin beharko diote proiektua sendoa eta jasagarria izan dadin? Etxea gobernatzeko modua eta erabaki-guneak zein izango dira?*

Bada, galdera horien guztien aurrean jarri, gogoeta egin eta adostasunera iristeko egin diren 6 bileretan elkartu gara ia 80 emakume, gazteak eta helduak; antolatuak eta antolatu gabeak; auzo desberdinetakoak; jatorri desberdinetakoak; parte hartzen ohiak eta horrelako prozesu batean lehen aldiz parte hartu dutenak. Atera dugu denbora, utzi ditugu alde batera bestelako eginkizunak, lotsak eta nekeak; egin ditugu proposamenak; iritzia eman eta bestee-na entzun dugu; posizionatu gara; eta azkenik, adostu dugu.

Adostu den proiektua bere osotasunean ezagutu nahi duenak ez du sareko lotura honetara³ joan besterik. Bertan topatuko du, Emakumeen Etxearen proiektua bera, baita, prozesuan zehar egin diren bileren aktak eta prozesua aberasteko egin zen jardunaldiaren inguruko informazioa ere. Jardunaldi hartan azaldu ziren beste esperientzia batzuk, guretzako inspiratzaileak izan zitezkeenak. Zehazki, aurkeztu ziren Azpeitia, Ondarroa eta Donostiako Emakumeen Etxeen ezau-garriak eta dinamikak.

Edonola ere, gurean definitutako proiektuaz ari gare-larik, honako alderdiak dira nire ustez proiektua ezau-garritzen duten elementu nagusiak:

- Errenteriako Emakumeen Etxeak erreferentziazko gu-nea izan nahi du beste emakume batzuekin egon nahi duten Errenteriako zein eskualdeko emakumeen-tzat: erreferentzia, maila fisikoan zein sinbolikoan. Eta erreferentzia zertarako? formakuntzarako, akti-bismo sozio-politikorako, harremanetarako, lagun-tza eskatu edo baliabideak eskuratzeko, eta, infor-mazio-iturri gisa.
- Ahalik eta emakume gehien erakarriko dituen proiektua izan nahi du, herrian egituratuta, Etxetik harago herriko talde eta elkarteekin sare gisa artiku-latuta egongo dena. Etxeak Etxetik harago presen-te egon nahi du eta herriko elkarte eta kolektiboak Etxera erakarri, betiere, emakume eta gizonen arte-ko berdintasuna eta feminismoa lanketagai hartuta.
- Jarduera irekia zein itxia izan nahi du Etxeak. Emaku-me elkarte eta taldeentzako bilgune eta lanerako gune izan nahi du, baina baita, bertan antolatzen den jarduerarekiko interesa duten herritar guztien-tzako formazio- eta sentsibilizazio-gune ere. Ordu-tegiaren ikuspegitik ere, halakoxea izatea proposa-tzen da: ordu jakinetan publikoarentzako irekia, ordu jakinetan publikoarentzako itxia, baina Etxekideen-tzako erabilgarri.
- Etxearen ardura eta kudeaketa Udalaren eta ber-tako kide izan nahi duten emakumeen eta emaku-

³ Ikus <http://herribizia.errenteria.eus/emakumeenetxea/>



1go bilera.

me-elkarteen arteko lankidetzan eta ardura parte-katuan oinarrituta egin nahi da, bakoitzak dagokiona bere eginez eta lankidetzaz hori garatzeko espazioak bermatuz. Besteak beste, Udalak eta Etxean parte hartzen duten elkarte eta emakumeek lankidetzan jarduteko Koordinazio Organo bat aurreikusten da.

- Bere organoek irekiak eta gardenak izan nahi dute, Emakumeen Etxearen organo gorena izango den Asanbladaren deialdiak publikoak izango direlarik eta bertan, proiektuaren helburu eta balioekin bat egin eta parte hartu nahi duten emakume (eta eragile) guztiek parte hartu ahal izango duelarik. Organo gorena dela diogu, bertan egingo direlako gogoeta eta eztabaida nagusiak eta bertan adostuko direlako Etxearen jarduerarekin lotutako erabaki nagusiak.

Prozesuan gauza gutxi batzuk erabakita etorri dira: Etxearen kokaleku gisa, adibidez, Udalak berak Txirrita Parkea (Patxiku zelaia) proposatu du eta proposamen horri ez zaio eragozpenik jarri prozesuan. Beste kontu batzuk, prozesuan landu diren arren, erabaki edo adostu gabe geratu dira. Horietan nabarmenena da Etxearen izenarena. Jakitun gara beste kontu asko erabaki beharra proiektua martxan jarri ahala sortuko dela, izan ere, orain arte landutakoa abiatzeko oinarria besterik ez baita. Oinarri horretatik abiatuta, Emaku-

meen Etxearen proiektuan parte hartzea erabakitzen dutenak joango dira erabakiak hartu beharrarekin topo egiten eta egoera horiek ebatzen. Bidea eginez eta egiten dutenekin egin besterik ez dagoela jakitun.

Horregatik nahi genuke, orain arte egindako biderei eutsiz, orain eta gero Emakumeen Etxearen bueltan jardungo dugunok garbi edukitzea, Emakumeen Etxea elkarrekin jarduteko proiektua dela: askotariko emakumeek eta emakume-taldeek elkarrekin; baita emakume eta emakume-taldeek Udalarekin ere.

Eta elkarrekin jardungo badugu, elkarrekotasuna ezinbesteko printzipioa da: besteak beste, elkarren interesek eta nahiek tokia izatea; eman bai, baina jaso ere egiten dugula sentitzea; egindako ahaleginak nolabaiteko emaitza izango duela sinistea; bestearen asmoengan konfiantza izatea.

Hasieran aipatzen nuen koprodukzioak herritarrengandik, parte hartzen duten eragile sozialengandik ahalegin handia eskatzen duela: bileretara joan (eta norberaren bestelako lanak, aisia edo atsedena alde batera utzi), gogoeta egin, iritzia landu, jendaurrean hitz egin eta norberaren ikuspegia ahalik eta txukunen azaldu, besteen iritzia entzun, adostasunetara iristeko negoziatu... horrek guztiak ahalegin bat eskatzen du. Eta horretarako gaitasuna eta erosotasuna jardun-

nez baino ez dugu garatzen eta beraz, lehenago jardun izanak baldintzatzen du neurri handi batean gure partaidetza eta ahaleginaren neurria.

Askok- izan herritar, administrazioko langile, zein ordezkari politiko- pentsa dezakete partaidetza alferrikako lana dela, denbora galtzea, talde handian edo jendaurrean jarduteko gaitasunik ez dutela, negoziatzeko pazientzia handia behar dela, batzuei horretarako ordaintzen zaiela, ezagutza teknikoa behar dela... Pentsaera horiek guztiak hor daude eta iritzi edo ikuspegi gisa onartu behar ditugu. Baina eztabai-dagarria da horrelako pentsaerek non jartzen gaituzten komunitate gisa, nora garamatzaten guztionak diren eta guztioi eragiten diguten arazo eta erronkei dagokienez.

Politika publikoak, gizarte gisa ditugun erronkei eta arazoei aurre egiteko ditugun tresna garrantzitsuenak dira. Eta arazo eta erronka horiei modu egoki eta jasangarrian erantzun nahi badiegu, garrantzitsua da bakoitzak dagoen tokitik duen ezagutza partekatuz, arazoak eta erronkak zein diren elkarrekin identifikatzea eta arazo eta erronka horiei zer erantzun eman-go diegun elkarrekin adostea. Gure gaurko erronkei erantzuteko legeak eta arauak bezain garrantzitsuak dira herritarren jokabideak, arazoen aurrean gutako bakoitzak hartze dituen jarrerak eta egiten ditugun bizi-hautuak. Elkartasuna eta inguruarekiko konpromisoa giltzarri dira.

Prozesuan parte hartu dugun emakumeok garbi egin dugu sentsibilitate desberdinetako emakumeen arteko lankidetzaren aldeko hautua; Udalaren eta emakumeen arteko lankidetzaren markoen aldeko hautua; politikaren aldeko hautua.

Bide bat egin dugu. Bide bat egiten ari gara. Eta nago, zarata handirik egin gabe, hortxe ari garela herri honetako emakume asko politika egiten eta politika egiteko beste modu bat eraikitzen. Beharbada jakin gabe, baina sinistuta, politika dela boteretik ez dugunon eskura dagoen botere bakarra.

Bide horretan, bide-erakusle eta laborategi oso interesgarria izan da 2010. urtean sortu zen Errenteriako Berdintasunerako Kontseilua⁴. 6 urte daramatzagu hileroko-hileroko biltzen eta asko ikasi dugu bertan parte hartzeko aukera izan dugun zinegotzi, teknikari eta herritarrok. Konfiantza eraiki dugu, elkarri entzuteko gaitasuna garatu eta gauzak egiteko modu jakin bat eraiki. Badugu zer ikasi, badugu zer hobetu. Jakitun gara, adibidez, aniztasunean sakondu dezakegula: are anitzagoa den emakumeen taldea osatu dezakegula. Helduko diegu erronka horiei ere, hemen ez baita ezer amaitzen. Baina Emakumeen Etxea koproduzitzeko gai izan bagara, urte hauetan guztietan egindako bideari esker ere izan da.

⁴ Ikus <http://www.errenteria.net/eu/html/58/3312.shtml>